

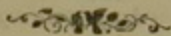
ԻՐԱՆԻԱՆ ԱՂՈՐԳ

Համանոսպ, իրիկուսն
Աղբիւրներու, ծառերու
Ու դարձող գոմբ հնոս
Բոժոժներուն այծեման

Ինչպիսի եղբ դաշնաբու՝
Ծառալիլ ու հրմայիլ
Ու, անձաւնար անել,
Տե՛ր, լեցրել ձայնիս տ'եր :

Ձեփխոնն ու մարին հետ,
Քաշափափուկ աննոց պէս,
Խնկոյ անհէտսունս

Ու փայլալոյ գաղտնապիս ,
Անցնող ամեն դաշտերի՝
Ո՛վ Տե՛ր, եղբերս քե՛ս :
Վ. ՏԻՐԱՆԵԱՆ

«ՊԱՏՄԱԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ»

ՀՐԱՏԱՐԱՆԻ Ի ԹԵԱՆ ԱՍՍԻՆ

Հետեւեալ յայտարարութիւնը զոր պ. Մալ-
խասեանց գրկած է հայ մամուլին, կը հաս-
տատէ վերջնապէս թէ հայ պատմագիրներու
քննական հրատարակութեան զեղեցիկ ծրա-
գիրը, որուն իրականացումը ցանկացած էինք
անհամեմ խանդավառութեամբ, սկսած է ար-
դէն մարմնաւորուիլ, հակառակ անխառն,
կամ աւելի ճիշտ, խառնակ խժժանքներուն
որով պ. Ահարոնեան ջանացած էր արգելք
հանդիսանալ այդ ամէն տեսակէտով օգտակար
եւ կարեւոր ձեռնարկին յաջողման : Պ. Ահա-
րոնեան յայտարարած էր « Մշակ » ի մէջ հը-
րատարակած իր մէկ ապշեցուցիչ յօդուածովը
թէ հին պատմագիրներու գործեր հրատարակե-
լու համար խոշոր գումար մը ծախսելու իր
մասնէլ էր այդ գումարը, եւ թէ Մեսրոպի յի-
շատակը տօնելու եւ սխանդամայն այդ գու-
մարը լաւագոյն կ'ըլլով գործածելու համար
հարկաւոր էր արդի կեանքով զբաղող, այժմէ-
ութիւն ունեցող գործեր հրատարակել : ասի
սխալ էր ամէն տեսակէտով : մեր պատմագիր-
ներուն գործերը, որքան ալ հին ըլլան, միշտ
այժմէութիւն ունին մեզի համար : մեր ան-
ցեալ պատմութեան ծանօթացմամբն է՝ րմեր
ներկան կազմուեցաւ ու անոր հետզհետէ ա-
ւելի լուրջ ուսումնասիրութեամբն է որ մեր
ապագան պիտի շինուի : Որքան մեր երէկը լաւ
ճանչնանք, այնքան լաւ պիտի կարենանք
կառուցանել մեր վաղը : Պ. Մալխասեանցի
ծրագիրը կը ձգտէր մեր անցեալը պատկերա-

ցրնող պատմական յիշատակարաններուն խը-
նամոտ տպագրութիւն մը ապլ վերջապէս խ-
րաքանչիւրին ընկերացնելով լուստրանող,
վերլուծող, մեկնող ուսումնասիրութիւն մը :
Ու եւէ Հայ ուրիշ բան պէտք չէր որ ըներ այս-
պիսի ծրագրի մը հանդէպ բաց ի դայն ծափա-
հարկէ եւ անոր յաջողմանն աջակցելէ : անոնք
իսկ որ, պ. Ահարոնեանի պէս, կը նախընտրեն
— եւ այդ նախընտրութիւնը հասկանալի է
— զուտ այժմէական գրականութեան զարգա-
ցումը, կրնան այդ ճիւղին հետզհետէ աւելի
լայն մշակման համար յղանալ «ուրիշ» ծրա-
գիրներ, արքել «ուրիշ» հանգանակութիւններ,
ձեռնարկել «ուրիշ» հրատարակութեանց շար-
քեր, առանց Մալխասեանի մը յղացած ինքնին
չառ եղտակար եւ զեղեցիկ ծրագրին իրակա-
նացումը խափանել ձգտելու : Ըստ ուրախ ենք
անանելով որ պ. Մալխասեան (1) ունեցած է
հարկաւոր կորովն ու հաստատամտութիւնը՝
ամէն արգելք, ամէն խժժանք ոտնակոխ ընե-
լով իր ծրագրին իրականացման գործը ան-
յողղողոյ յոռաջ տանելու : Այն բանասէրները
որոնց աջակցութիւնը ապահոված է պ. Մալ-
խասեան, եւ որոնց միացած կը փափաքէինք
տեսնել Հ. Տաշեանը, Հ. Ս. Պարոնեանը եւ պ. պ.
Միշեկն ու Փառնակը, — ամէն ձեռնհասու-
թիւնն ունին այդ մեծ ու գծուար ծրագրին յա-
ջողապէս իրագործելու համար : կը շնորհաւո-
րենք պ. Մալխասեանը եւ կը մաղթենք որ լիո-
վին ի գլուխ հանէ գործը զոր ձեռնարկած է :

1. Ի յիշատակ Հայոց Գրերի Գիւտի 1500 -
ամեակին, որ լրանալու է 1904 թուին, մենք
ձեռնարկում ենք հրատարակելու Հայոց հին
պատմագիրների լիակատար ժողովածուն՝
«Պատմագիրք Հայոց» ընդհանուր վերնա-
գրով, նուիրուած Հայոց գրերի հնարողի, Ս.
ՄԵՍՐՈՊ. ՄԱՇԹՈՑԻ ԱՆՈՒԱՆ :

2. Պատմագիրքը բովանդակելու է հետեւ-
եալ հայ պատմագիրների լիակատար բնա-
գիրները՝ Ժամանակագրական կարգով. — Կո-
րիւն, Ագաթանգեղոս, Փաւստոս, Եղիշէ, Ղալար
Փարպեցի, Մովսէս Խորենացի, Սեբէոս, Յով-
հան Մամիկոնեան (Ջենոբ Գլակ), Ղեւոնդ
երէց, Թովմայ Արծրունի, Յովհաննէս կա-
թողիկոս, Ուխտանէս, Մեսրոպ Երէց, Ստե-
փանոս Ասողիկ, Արխատակէս Լաստիվերտացի,
Ներսէս Շնորհալի (Ողբ Եղեսիոյ), Կիրակոս

(1) «Մշակ»-ի մէջ պ. Մալխասեանի հրատարակած ա-
ռաջին յօդուած-յայտարարութեանն մենք այնպէս հե-
տեցուցած էինք թէ այս զտգրափարին յղացողը «Մշակ»-ի
խմբագրատեղւոյ պ. Գալանթարն է, այժմ կը ճշգուի թէ
զտգրափարին յղացողը պ. Մալխասեանն է եղբ. tant
mieux պ. Մալխասեանին համար :